

Quan el relat ja el compartim: què cal perquè la cultura sigui un dret de debò

Publicat per [Roser Mendoza](#) [1] el 27/01/2026 - 10:12

El marc dels drets culturals és avui àmpliament compartit. Però entre el consens i la seva aplicació quotidiana, especialment als municipis, s'obre una distància que ja no es resol amb més relat, sinó amb decisions.

Quan el relat s'ha de traduir en decisions Foto: Marija Zaric (@simplicity)

L'[Informe sobre l'estat de la cultura a Espanya 2025](#) [2], dedicat a la cultura com a eina de pau, formula un posicionament clar i coherent: la cultura com a dret, com a bé públic essencial, com a pilar democràtic en un context de polarització, regressió de drets i guerres culturals. És un marc sòlid. I, sobretot, és un marc conegut.

Fa temps que aquest relat circula en l'àmbit de les polítiques culturals: en organismes internacionals, en determinades polítiques públiques, en el món acadèmic i en molts municipis que han intentat anar més enllà de la lògica de l'oferta cultural. Justament per això, la lectura de l'informe genera una sensació ambivalent: no sorprèn, però tampoc incomoda gaire.

Potser cal llegir-lo no tant pel que diu, sinó pel moment en què ho diu. L'informe no sembla voler obrir un nou camí, sinó reafirmar un marc en un context en què aquest marc està sent qüestionat. Davant l'avenç de discursos excloents, censures explícites o implícites i una instrumentalització creixent de la cultura, el text opta per blindar principis. És una operació política legítima. Però també és una operació defensiva.

El problema no és tant la solidesa del marc, que ho és, com la seva capacitat real d'operar en la quotidianitat de

les polítiques culturals. Les desigualtats d'accés persisteixen, la participació continua sent socialment i territorialment desigual, i la precarietat del treball cultural segueix sent estructural. Des de fa temps, en l'observació i anàlisi de les polítiques culturals municipals, aquesta distància entre marc i pràctica apareix una vegada i una altra. Però potser la pregunta que queda oberta, i que l'informe no respon, és una altra, més incòmoda i més necessària: què més cal, a banda de tenir raó, perquè aquest marc funcioni de debò en la vida cultural quotidiana dels municipis?

Potser aquí és on toca començar a escriure l'informe següent. O, si més no, el debat següent.

Aquesta tensió es viu amb especial intensitat a escala municipal. És en aquest nivell, on sovint s'han de prendre decisions amb recursos limitats, estructures rígides i temps escàs, que el marc dels drets culturals deixa de ser una declaració i es converteix en decisió: en què prioritzem, a qui arribem, què sostenim i què deixem caure. Aquí, repetir el relat ja no sempre ajuda si no va acompanyat d'una revisió profunda de les inèrcies institucionals, del paper dels equipaments, de les lògiques de programació i de les formes de governança cultural.

L'informe apunta qüestions rellevants: la relació entre cultura, salut i benestar; l'impacte de la digitalització; els riscos de la intel·ligència artificial sobre els drets de creació, però sovint ho fa des d'un registre declaratiu. Falta baixar més al terreny de les contradiccions: què vol dir garantir drets culturals quan les polítiques continuen funcionant amb eines pensades per a un altre moment? Què passa quan el llenguatge de la democràcia cultural conviu amb pràctiques fortament burocratitzades o amb marges d'autonomia molt limitats?

Des d'Interacció fa temps que observem aquesta distància entre relat i operativitat. I jo mateixa me la trobo quan analitzo com es prenen decisions en l'àmbit de les polítiques culturals locals. No com un fracàs puntual, sinó com una tensió estructural del sistema cultural. Per això, potser la pregunta que cal fer-se ja no és si el marc és correcte, ho és, sinó què estem disposats a posar en joc perquè funcioni. Perquè portar els drets culturals fins al final no és neutre: implica redistribuir recursos, acceptar conflictes, qüestionar privilegis i revisar prioritats.

Llegit així, l'informe és útil no tant per les respostes que dona, sinó per les preguntes que deixa obertes. En un moment de replegament democràtic, recordar els principis és necessari. Però potser ja no és suficient.

Potser aquí és on Interacció pot jugar un paper clau: no tant reforçant consensos, sinó obrint espais per pensar col·lectivament què vol dir, avui, portar la cultura com a dret fins al final. I, des d'aquesta posició d'anàlisi, també assumir que aquesta pregunta no és només editorial, sinó política. Pensar-ho des de l'escala local, des de les condicions materials en què operen les polítiques culturals, pressupostos, estructures, temps, capacitats, i des de les tensions institucionals que travessen el dia a dia dels municipis. Perquè és aquí, i no només en el relat, on els drets culturals es posen realment a prova.

Categories: Article

Etiquetes: drets culturals

Etiquetes: administració local

Etiquetes: governança cultural

Etiquetes: Mondiacult

Etiquetes: Fundación Alternativas

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2026/01/informe-FA2025>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/mendozahr>

[2] <https://fundacionalternativas.org/publicaciones/informe-sobre-el-estado-de-la-cultura-en-espana-2025/>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/10410>